

Nota: Legea se pune in aplicare incepind cu 1 februarie 1991, cu exceptia articolelor 37 si 38, ce vor intra in vigoare dupa adoptarea legilor Republicii Moldova cu privire la cetatenie si la privatizare in conformitate cu Hot. Parl. nr.460-XII din 23.01.91

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA
cu privire la proprietate

Nr.459-XII din 22.01.91

Monitor nr.3-4-5-6 din 30.06.1991

Capitolul I
PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Dreptul de proprietate in Republica Moldova
Dreptul de proprietate in Republica Moldova este recunoscut si ocrotit de lege.

Proprietarului ii apartine dreptul de a poseda bunurile, de a le folosi si a le administra. Posedarea bunurilor consta in stapinirea efectiva a bunurilor, folosirea bunurilor consta in intrebuintarea calitatilor utile ale bunurilor, iar administrarea bunurilor in determinarea destinului bunurilor.

Proprietarul are dreptul sa exercite fata de bunurile sale orice actiuni care nu contravin legilor si nu dauneaza sanatatii oamenilor si mediului inconjurator.

Articolul 2. Tipurile proprietatii

Republica Moldova exista trei tipuri de proprietate: privata, colectiva, inclusiv colhoznică, si de stat.

Stabilirea de catre stat, sub orice forma, a unor restrictii sau avantaje in exercitarea dreptului de proprietate in functie de tipul de proprietate nu se admite.

Articolul 3. Formele proprietatii

In Republica Moldova se admite functionarea tipurilor de proprietate in diferite forme organizatorice: individuala, familiala, cooperatista, a societatii pe actiuni, a societatiilor economice, a intreprinderii si institutiei de stat, municipale, a organizatiilor si miscarilor obtesti, a organizatiilor religioase, mixta, inclusiv cu participarea cetatenilor si a persoanelor juridice din alte state, precum si alte forme de proprietate care nu sint interzise de lege.

[Art. 3 modif. prin Legea N 757-XV din 21.12.2001]

Articolul 4. Legislatia cu privire la proprietate

Prin prezenta Lege in comformitate cu Constitutia Republicii Moldova se reglementeaza relatiile de proprietate pe intreg teritoriul Republicii Moldova. Raporturile de proprietate neprevazute in prezenta Lege se stabilesc de alte acte legislative ale Republicii Moldova, emise in conformitate cu ea, iar in cazurile prevazute in aceste acte - si de hotaririle Guvernului Republicii Moldova.

Articolul 5. Subiectele dreptului de proprietate

Subiect al dreptului de proprietate poate fi orice persoana fizica, juridica, statul, precum si organele de autoadministrare locala.

Articolul 6. Proprietatea comuna

Bunurile pot sa apartina, pe baza dreptului de proprietate comuna, concomitent la doua sau la mai multe persoane cu stabilirea cotelor-parti (proprietate in diviziune) sau fara stabilirea cotelor-parti (proprietate colectiva), indiferent de tipurile proprietatii.

Articolul 7. Obiectele dreptului de proprietate

Obiecte ale dreptului de proprietate pot fi: pamintul, subsolul, apele, regnul vegetal si animal, cladirile, instalatiile, utilajele, obiectele culturii materiale si spirituale, banii, hirtiiile de valoare si ale bunuri, precum si produsele activitatii intelectuale.

Articolul 8. Particularitatile exercitarii dreptului de proprietate asupra produselor activitatii intelectuale, asupra monumentelor istoriei si culturii

Modul de exercitare a dreptului de proprietate asupra produselor activitatii intelectuale, asupra monumentelor istoriei si culturii se stabileste de legislatia Republicii Moldova.

Articolul 9. Aparitia dreptului de proprietate

Dreptul de proprietate apare pe baza producerii sau dobindirii bunurilor in urma unei tranzactii, prin mostenire, prin restabilirea dreptului de proprietate, prin alte mijloace care nu contravin legislatiei Republicii Moldova.

Productia si veniturile obtinute din folosirea bunurilor apartin proprietarului acestor bunuri, daca actele legislative sau contractul nu prevad altceva. Productia si veniturile obtinute de arendas din folosirea bunurilor arendate sint proprietatea acestuia.

Articolul 10. Contractul dintre proprietar si cetateni privind folosirea muncii lor

Proprietarul este in drept, in conditiile si in limitele prevazute de actele legislative ale Republicii Moldova, sa incheie contracte cu cetateni privind folosirea muncii lor in cadrul exercitarii dreptului sau de proprietate.

Indiferent de tipul si forma proprietatii pe a carei baza este folosita munca cetateanului, acestuia i se asigura remunerarea muncii, conditiile de munca, precum si alte garantii social-economice prevazute de actele legislative in vigoare ale Republicii Moldova.

Articolul 11. Urmarirea averii proprietarului si raspunderea lui

Pe baza obligatiilor persoanei juridice poate fi urmarita orice avere care ii apartine ei cu drept de proprietate sau cu drept de gospodarire.

Proprietarul nu poarta raspundere pentru obligatiile persoanelor juridice create de el, iar ele nu poarta raspundere pentru obligatiile proprietarului, in afara de cazurile prevazute de actele legislative ale Republicii Moldova.

Persoanele fizice poarta raspundere pentru obligatiile lor cu bunurile care le apartin cu drept de proprietate in modul stabilit de actele legislative ale Republicii Moldova.

Lista bunurilor persoanelor fizice, asupra carora nu poate fi extinsa penalizarea, pe baza preturilor creditorilor, se stabileste prin legislatia Republicii Moldova.

Bunurile proprietate publica a statului din sectoarele strategice ale economiei (energetica, telecomunicatii, transporturi), care fac parte componenta din procesul tehnologic continuu, precum si resursele naturale, nu pot fi urmarite pe baza pretentiilor creditorilor.

[Completarile introduse prin Legea nr. 1367-XIV din 10.11.2000]
[se declara neconstitutionale conform Hot. Curtii]
[Constitutionale nr.11 din 15.02.2001]
[Alin.5 art.11 introdus prin Legea nr.1367-XIV din 10.11.2000]

Capitolul II PROPRIETATEA PRIVATA

Articolul 12. Dreptul de proprietate privata

Proprietatea privata sint bunurile, precum si produsele activitatii intelectuale care apartin cetateanului, ca persoana fizica, cu drept de posesie, folosinta si administrare.

Articolul 13. Obiectele dreptului de proprietate privata

In proprietate privata pot sa se afle loturi de pamint, plantatiile de pe ele, case de locuit, mijloace de transport, mijloace banesti, actiuni si alte hirtii de valoare, obiecte de uz casnic si de uz personal, produse ale activitatii intelectuale, mijloace de productie pentru infaptuirea activitatii economice, productia si veniturile obtinute, precum si alte bunuri cu destinatie de consum si de productie.

Modul, conditiile si termenele de transmitere a loturilor de pamint in proprietate cetatenilor Republicii Moldova se stabilesc de Codul funciar al Republicii Moldova si de alte acte legislative ale Republicii Moldova.

Membrul cooperativei de locuinte, de constructie a locuintelor, de constructie a garajelor si al altei cooperative care a depus intreaga cota de participatie pentru locuinta, garaj, pentru alta constructie sau incapere ce i s-a dat spre folosinta dobindeste dreptul de proprietate asupra acestor bunuri.

Persoana care inchiriaza o locuinta din fondul locativ de stat sau din cel obstesc si membrii familiei ei au dreptul sa rascumpere de la proprietarul ei locuinta sau casa respectiva.

Modul si conditiile de dobindire a dreptului de proprietate de catre membrul cooperativei de locuinte, de constructie a locuintelor, de constructie a garajelor si al altei cooperative si de chiriasul locuintei din fondul locativ de stat sau din cel obstesc, precum si depunerea de dreptul de proprietate se reglementeaza de actele legislative ale Republicii Moldova.

Articolul 14. Limitarea tipurilor de bunuri care se pot afla in proprietatea privata

Actele legislative ale Republicii Moldova stabilesc tipurile de bunuri care nu se pot afla in proprietate privata sau pot fi procurate numai in modul stabilit de legislatie.

Articolul 15. Aparitia proprietatii private

Proprietatea privata se creaza si se dezvolta pe baza veniturilor obtinute din activitatea de intreprinzator, pe baza muncii salariate si a veniturilor din mijloacele investite in institutii de credit, in actiuni si in alte hirtii de valoare, pe baza dobindirii de bunuri prin mostenire sau pe alte temeiuri admise de lege.

Dreptul de transmitere prin mostenire si cel de mostenire a proprietatii private sint asigurate prin lege.

Articolul 16. Exercitarea dreptului de proprietate privata

Persoana fizica isi stapineste bunurile, le foloseste si le administreaza de sine statator pentru a-si satisface necesitatile personale, pentru activitatea economica, inclusiv cea de intreprinzator (sub forma de intreprindere privata, gospodarie taraneasca etc.), si in alte scopuri ce nu contravin legii.

Articolul 17. Proprietatea membrilor gospodariei taranesti (de fermier)

Bunurile folosite in comun de membrii gospodariei taranesti (de fermier) pot apartine unui sau mai multor membri ai gospodariei cu drept de proprietate individuala ori membrilor gospodariei cu drept de proprietate comuna in devalmasie sau cu drept de proprietate comuna in diviziune, daca ultimul este prevazut in contractul incheiat intre ei.

Bunuri folosite in comun de membrii gospodariei taranesti (de fermier) pot fi: terenurile, plantatiile de pe ele, constructiile gospodaresti si alte constructii, instalatiile de ameliorare si alte instalatii, vitele productive si de munca, pasarile, tehnica agricola si alta tehnica, mijloacele de transport, utilajele, inventarul si alte bunuri, procurate pentru gospodarie de membrii ei.

Disponerea de bunurile comune se efectueaza cu acordul tuturor membrilor gospodariei taranesti (de fermier).

Alte particularitati ce tin de dreptul de proprietate al membrilor gospodariei taranesti (de fermier), precum si al altor membri sau fosti membri ai familiei fondatorului (conducatorului) gospodariei ori al altor persoane asupra bunurilor folosite in comun de membrii gospodariei, sint reglementate de Legea privind gospodariile taranesti (de fermier), Codul civil, Codul funciar, Codul familiei si de alte acte legislative.

[Art. 17 in red. Legii N 757-XV din 21.12.2001]

Articolul 18. Regimul juridic al gospodariei auxiliare personale
Prevederile articolului 17 se extind si asupra gospodariei auxiliare personale.

Articolul 19. Proprietatea sotilor

Bunurile dobindite de soti in perioada casatoriei le apartin cu drept de proprietate colectiva sau de proprietate separata, daca aceasta este legalizata in modul stabilit de legislatia Republicii Moldova.

Modul de aparitie, infaptuire si de stingere a dreptului de proprietate colectiva sau separata a sotilor este stabilit de Codul casatoriei si a familiei al Republicii.

Capitolul III PROPRIETATEA COLECTIVA

Articolul 20. Dreptul de proprietate colectiva

Pentru infaptuirea activitatii economice sau a altei activitati, persoanele fizice si cele juridice unesc averea, cu drept de proprietate comuna, formind un colectiv cu drept de persoana juridica.

Posedarea, folosirea si administrarea bunurilor care se afla in proprietate colectiva se efectueaza in baza unei intelegeri dintre proprietari, iar in caz de divergente - de instanta judecatoreasca, de arbitraj sau de judecata arbitrului pe baza actiunii intentate de oricare dintre proprietari.

In proprietate colectiva pot sa se afle orice bunuri, precum si produse ale activitatii intelectuale, daca actele legislative ale Republicii Moldova nu prevad altceva.

Articolul 21. Formele proprietatii colective

Din proprietatea colectiva face parte proprietatea intreprinderilor de arenda, intreprinderilor colective, cooperativelor, societatilor pe actiuni, societatilor economice, uniunilor economice (asociatiilor, concernelor, consortiilor), organizatiilor si miscarilor obstesti, organizatiilor religioase.

Articolul 22. Formarea proprietatii colective

Formarea si dezvoltarea proprietatii colective este asigurata prin darea intreprinderilor de stat in arenda, prin posibilitatea acordata colectivelor de oameni ai muncii de a folosi veniturile obtinute de ele pentru rascumpararea bunurilor statului, prin transformarea intreprinderilor de stat in societati pe actiuni, precum si prin asocierea benevola a bunurilor cetatenilor si a persoanelor juridice pentru crearea cooperativelor, societatilor pe actiuni, altor societati economice.

Articolul 23. Proprietatea intreprinderii de arenda

In proprietatea intreprinderii de arenda se afla productia fabricata veniturile obtinute si alte bunuri procurate pe seama mijloacelor acestei intreprinderi.

In documentele de fondare a intreprinderii de arenda se stabilesc marimea contributiei membrilor colectivului la crearea acestor bunuri prin participarea personala la munca, precum si marimile varsamintelor banesti si de alta natura.

Modul si conditiile de participare a membrilor colectivului de munca al intreprinderii de arenda la administrarea ei si la repartizarea beneficiilor (veniturilor) sint stabilite de catre arendasi in conformitate cu legislatia Republicii Moldova.

Articolul 24. Proprietatea intreprinderii colective

Proprietatea intreprinderii colective apare in cazurile trecerii tuturor bunurilor intreprinderii de stat in proprietatea colectivului de munca, rascumpararii bunurilor arendate sau procurarii bunurilor prin alte mijloace prevazute de lege.

Bunurile intreprinderii colective, inclusiv productia si veniturile obtinute, constituie o avutie comuna a colectivului ei.

In avutia intreprinderii colective se stabileste rata fiecarui lucrator al ei. Aceste rate cuprind suma depusa de lucrator la bunurile intreprinderii de stat sau de arenda, pe a carei baza s-a format intreprinderea colectiva, precum si contributia lucratorului la sporirea avutiei acestei intreprinderi dupa crearea ei.

Marimea contributiei lucratorului la sporirea avutiei se stabileste pornind de la participarea lui la activitatea intreprinderii.

Pentru rata lucratorului intreprinderii colective se calculeaza si se platesc dobinzi a caror marime o stabileste colectivul de munca, pornind de la rezultatele activitatii economice a intreprinderii.

Lucratorii care a incetat raporturile de munca cu intreprinderea, precum si mostenitorilor lucratorului decedat, li se plateste costul ratei in modul stabilit de documentele de fondare.

In cazul lichidarii intreprinderii colective, costul ratei li se plateste lucratorilor (mostenitorilor lor) din bunurile ramase dupa achitarea sumelor luate din buget, de la banci si de la alti creditorii ai intreprinderii.

Articolul 25. Proprietatea cooperativei

Bunurile cooperativei se formeaza pe seama mijloacelor banesti si altor cote patrimoniale ale membrilor ei, creditelor, produciei obtinute de ea, veniturilor capatate de pe urma realizarii ei si de pe urma altei activitati prevazute de statutul cooperativei.

In cazul lichidarii cooperativei bunurile ramase dupa achitarea sumelor luate din buget, de la banci, de la arendatori si de la alti creditorii se distribuie intre membrii cooperativei.

Articolul 26. Proprietatea societatii pe actiuni

Societatea pe actiuni este proprietar al bunurilor create pe seama vnzarii actiunilor, precum si al celor obtinute de ea de pe urma

activitatii sale economice si dobindite de ea pe alte cai admise de legislatia Republicii Moldova.

Detinatorii de actiuni pot fi persoane juridice si fizice.

Modul de constituire a societatilor pe actiuni, statutul juridic si bazele activitatii lor se stabilesc de actele legislative ale Republicii Moldova.

Articolul 27. Proprietatea societatii economice

Proprietatea societatii economice, inclusiv cea a societatii cu responsabilitate limitata, consta din ratele depuse de catre participanti, din bunurile obtinute de pe urma activitatii economice si din cele procurate de ea pe alte cai, admise de legislatia Republicii Moldova.

Din componenta ratei depuse de catre membrii societatii economice pot face parte fondurile fixe si fondurile circulante, mijloacele banesti si hirtiile de valoare, precum si dreptul de folosire a bunurilor.

Membrii societatii economice pot fi persoanele fizice, intreprinderile, institutiile si organizatiile.

Articolul 28. Proprietatea uniunii economice

Uniunea economica de intreprinderi si organizatii (asociatia, concernul, consortiul etc.) are dreptul de proprietate asupra bunurilor ce s-au transmis benevol de catre membrii ei investiti cu drept de persoana juridica, precum si dreptul asupra bunurilor obtinute de pe urma activitatii ei.

Uniunea economica nu are drept de proprietate asupra intreprinderilor si organizatiilor care fac parte din ea.

Bunurile ramase dupa incetarea activitatii uniunii economice se impart, conform statutului, intre intreprinderile si organizatiile care au facut parte din ea.

Articolul 29. Proprietatea organizatiilor si miscarilor obstesti

Organizatiile si miscarile obstesti, inclusiv fondurile de binefacere si alte fonduri obstesti, pot avea in proprietatea lor cladiri, instalatii, fond locativ, utilaje, inventar, mijloace banesti, actiuni, alte hirtii de valoare si alte bunuri necesare pentru asigurarea materiala a activitatii prevazute de statutele (regulamentele) lor. In proprietatea organizatiilor si miscarilor obstesti pot sa se afle de asemenea intreprinderile create in conformitate cu scopurile indicate in statutele (regulamentele) lor pe seama mijloacelor acestor organizatii si miscari.

Bunurile ramase dupa lichidarea organizatiei obstesti, miscarii obstesti sint folosite in scopurile prevazute de statutul (regulamentul) ei.

Articolul 30. Proprietatea organizatiilor religioase

In proprietatea organizatiilor religioase pot sa se afle cladiri, constructii, mijloace de transport, obiecte de cult, obiecte de productie, de menire sociala si de binefacere, mijloace banesti si alte bunuri necesare pentru asigurarea activitatii lor, iar in proprietatea manastirilor pot sa se afle si loturi de pamint.

Organizatiile religioase au dreptul de proprietate asupra bunurilor procurate si create de ele pe seama mijloacelor proprii, donatiilor cetatenilor, organizatiilor obstesti, primite de la stat si dobindite pe alte cai ce nu contravin legii.

Dupa incetarea activitatii organizatiei religioase chestiunea folosirii bunurilor care s-au aflat in proprietatea ei este rezolvata de catre organele de conducere ale acestei organizatii sau de catre organizatia religioasa ierarhic superioara, cu participarea organelor locale ale puterii de stat.

Bunurile care s-au aflat in proprietatea organizatiilor religioase, dupa incetarea activitatii lor, trec catre organizatia religioasa ce le-a format.

Dupa incetarea activitatii organizatiei religioase bunurile ce i s-au dat spre folosinta de catre o organizatie de stat, o organizatie obsteasca sau de catre cetateni se restituie fostului lor proprietar.

Mijloacele banesti si alte bunuri ce sint proprietate a organizatiilor religioase pot fi puse sub urmarire. Averea de cult ce apartine organizatiilor religioase nu poate fi pusa sub urmarire pe baza pretentiilor creditorilor.

Capitolul IV PROPRIETATEA DE STAT

Articolul 31. Dreptul de proprietate de stat

Din proprietatea de stat a Republicii Moldova fac parte bunurile ce apartin Republicii Moldova ca stat cu drept de posesie, de folosinta si de administrare. Ea se manifesta sub forma de proprietate de stat si proprietate municipala.

Articolul 32. Obiectele dreptului de proprietate de stat si de proprietate municipala

In proprietatea de stat a Republicii Moldova se afla pamintul, subsolul, apele, padurile, alte resurse naturale, bunurile organelor puterii de stat si ale administratiei de stat, valorile culturale si istorice, mijloacele bugetului republican, bancile de stat, fondurile de asigurare, fondurile de rezerva si alte fonduri, bunurile intreprinderilor de stat si ale complexelor economiei nationale, institutiile de invatamint, obiectele din sfera social-culturala si alte bunuri ce apartin republicii, care se afla atit pe teritoriul Republicii Moldova cit si in afara lui.

Republica Moldova exercita jurisdicia suprema asupra spatiului aerian deasupra teritoriului ei.

Din proprietatea municipala fac parte bunurile ce apartin organelor puterii si ale administratiei unitatii administrativ-teritoriale, mijloacele bugetului local, fondul locativ si gospodaria comunala si de locuinte ale organului de autoadministrare locala, precum si intreprinderile agriculturii, comertului, desevirii sociale, transporturilor, intreprinderile si complexe industriale, de constructie si cu alt profil, institutiile invatamintului public, culturii, ocrotirii sanatatii si alte obiecte.

Articolul 33. Exercitarea dreptului de proprietate de stat

Republicii Moldova ii apartine dreptul exclusiv de a stabili, prin intermediul organului ei legislativ suprem, modul de posedare, de folosire si de administrare a proprietatii de stat. Persoanele fizice si persoanele juridice din alte state si comunitati de state pot beneficia de obiectele proprietatii de stat a Republicii Moldova doar cu consimtamintul organelor ei respective ale puterii de stat in modul stabilit de legislatia Republicii Moldova.

Posedarea, folosirea si administrarea proprietatii de stat a Republicii Moldova sint exercitate de organul administrarii de stat in acest domeniu.

[Alin.2 art.33 in redactia Legii nr.154-XIII din 29.06.94]

Articolul 34. Bunurile si competenta intreprinderilor si institutiilor de stat

Bunurile care constituie proprietatea statului si sint incredintate intreprinderilor si institutiilor de stat, precum si bunurile procurate de ele de pe urma activitatii de antreprenor, le apartine cu drept de

administrare economica.

Dreptul de administrare economica presupune posedarea, folosirea si administrarea bunurilor si a veniturilor im modul stabilit de proprietar sau de organele imputernicite de el conform legislatiei Republicii Moldova.

Articolul 35. Competenta organelor de stat

Organele de stat, imputernicite sa administreze bunurile statului rezolva problemele crearii intreprinderii sau a institutiei si stabilirii scopurilor activitatii ei, reorganizarii sau lichidarii ei, exercita controlul asupra eficientei folosirii si asupra integritatii bunurilor statului incredintate ei si alte imputerniciri in conformitate cu legislatia Republicii Moldova.

Organele puterii de stat si ale administratiei de stat nu poarta raspundere pentru obligatiile intreprinderilor si institutiilor din subordine, iar acestea din urma nu poarta raspundere pentru obligatiile Republicii Moldova si ale organelor de autoadministrare locala.

Articolul 36. Aparitia si realizarea dreptului de proprietate municipala

Dreptul de proprietate municipala apare ca urmare a transmiterii bunurilor statului catre organele de autoadministrare locala in modul prevazut de actele legislative ale Republicii Moldova, a procurarii bunurilor pe seama mijloacelor financiare ale organelor mentionate, precum si a fabricarii productiei de catre intreprinderile si organizatiile din subordinea lor.

Modul de posedare, de folosire si de administrare a proprietatii municipale se stabileste de catre organele respective de autoadministrare locala in baza legilor privind autoadministrarea locala si a altor legi ale Republicii Moldova.

Capitolul V

PROPRIETATEA ALTOR STATE, A CETATENILOR SI A PERSOANELOR LOR JURIDICE, PRECUM SI A ORGANIZATIILOR INTERNATIONALE SI A PERSOANELOR FARA CETATENIE

Articolul 37. Proprietatea altor state

In Republica Moldova este admisa existenta proprietatii altor state (cu exeptia proprietatii asupra terenurilor cu destinatie agricola si ale fondului silvic), care se reglementeaza de actele legislative ale Republicii Moldova si de tratate interstatuale.

[Art.37 modificat prin Legea nr.237-XIV din 23.12.98]

Articolul 38. Proprietatea cetatenilor si a persoanelor juridice ale altor state, a organizatiilor internationale si a persoanelor fara cetatenie

In Republica Moldova este admisa proprietatea cetatenilor si a persoanelor juridice ale altor state, a organizatiilor internationale si a persoanelor fara cetatenie (cu exeptia proprietatii asupra terenurilor cu destinatie agricola si ale fondului silvic, in afara de cazurile de dobindire a unor asemenea bunuri prin mostenire legala si testamentara). Posedarea, folosirea si administrarea acestei proprietati se exercita conform actelor legislative ale Republicii Moldova si tratatelor interstatuale.

[Art.38 modificat prin Legea nr.237-XIV din 23.12.98]

Articolul 39. Proprietatea intreprinderilor mixte

In Republica Moldova pot fi create intreprinderi mixte, proprietari comuni ai bunurilor carora sint Republica Moldova, un cetatean sau o

persoana juridica a Republicii Moldova si un alt stat, un cetatean sau o persoana juridica a lui, precum si o organizatie internationala sau o persoana fara cetatenie.

Bunurile aratate in partea intii a prezentului articol fac parte din proprietatea in diviziune a proprietarilor ei comuni in cazul in care documentele de fondare ale intreprinderii nu prevad altceva. Proprietarii comuni beneficiaza de toate drepturile ce rezulta din actele legislative ale Republicii Moldova.

Capitolul VI GARANTIILE SI APARAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE

Articolul 40. Garantiile conditiilor egale de dezvoltare si ale stabilitatii raporturilor de proprietate

Legislatia Republicii Moldova asigura cetatenilor, organizatiilor si altor proprietari conditii egale de dezvoltare a diverselor tipuri si forme de proprietate si apararea lor.

Republica Moldova garanteaza durabilitatea raporturilor de proprietate, stabilite in conformitate cu prezenta Lege.

Nimeni nu are dreptul sa retraga in mod fortat bunurile proprietarului, decit in cazurile prevazute de legile Republicii Moldova precum si sa ceara proprietarului sa-si asocieze bunurile cu bunurile altui proprietar.

Articolul 41. Apararea dreptului de proprietate

In conformitate cu legislatia Republicii Moldova proprietarul are dreptul sa-si revindica bunurile sale dintr-o posesiune ilegala straina.

Republica Moldova apara drepturile tuturor subiectelor dreptului de proprietate din republica asupra bunurilor lor, inclusiv asupra bunurilor lor ce se afla pe teritoriul altor state.

Proprietarul poate sa ceara inlaturarea oricaror incalcari ale drepturilor sale, chiar daca aceste incalcari nu au avut legatura cu lipsirea lui de posesiune.

Drepturile prevazute in partile intii, doi si trei ale prezentului articol apartin de asemenea persoanei care, desi nu este proprietar, poseda bunurile cu dreptul de administrare economica, de stapinire pe viata cu drept de mostenire fie in temeiul altor prevederi ale legii sau ale tratatului. Aceasta persoana are dreptul de a-si apara posesiunea de asemenea impotriva proprietarului.

Apararea dreptului de proprietate o infaptuieste instanta judecatoreasca competenta sau judecata arbitrilor.

[Alin.5 art.41 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 42. Apararea intereselor proprietarului in cazul stingerii dreptului lui in legatura cu retragerea sectorului de pamint

Stingerea dreptului de proprietate in legatura cu hotarirea privind retragerea sectorului de pamint pe care se afla casa, acareturile, diverse instalatii si platantii ale proprietarului, sau in legatura cu o alta hotarire a organului de stat, care nu urmareste in mod nemijlocit retragerea bunurilor proprietarului, se admite numai in cazurile si in modul stabilite prin actele legislative ale Republicii Moldova, cu repararea in intregime a daunelor cauzate proprietarului prin stingerea dreptului de proprietate.

In cazul in care proprietarul nu este de acord cu hotarirea ce atrage dupa sine stingerea dreptului de proprietate, aceasta nu poate fi pusa in aplicare pina la solutionarea litigiului de catre instanta judecatoreasca competenta sau judecata arbitrilor. Odata cu examinarea litigiului sint solutionate de asemenea chestiunile repararii daunelor aduse proprietarului.

[Alin.2 art.42 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 43. Retragera de catre stat a bunurilor proprietarului in cazurile prevazute de legislatie

Retragera de catre stat a bunurilor proprietarului se admite numai daca are loc urmarirea averii pe baza obligatiilor proprietarului in cazurile si in modul prevazute de actele legislative ale Republicii Moldova, precum si in cazul rechizitiei si confiscarii.

In cazul calamitatilor naturale, avariilor, epidemiilor, epizootiilor si in alte imprejurari exceptionale, pe baza unei hotariri a organelor puterii de stat, bunurile pot fi retrase proprietarului in interesul societatii in modul si in conditiile stabilite de actele legislative ale Republicii Moldova, achitindu-i-se costul bunurilor rechizitionate (rechizitia).

In cazurile prevazute de actele legislative ale Republicii Moldova bunurile pot fi retrase proprietarului pe baza deciziei instantei judecatoresti competente sau altui organ de stat competent (sau a unei persoane oficiale) sub forma de sanctiune pentru savirsirea unei infractiuni sau unei alte contraventii (confiscarea).

[Alin.3 art.43 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 44. Reglementarea juridica a repararii daunelor in cazul stingerii dreptului de proprietate

In cazul adoptarii unor acte legislative ale Republicii Moldova prin care se stinge dreptul de proprietate, daunele aduse proprietarului ca urmare a adoptarii acestor acte se repara in intregime proprietarului in baza unei decizii a instantei judecatoresti de catre organele administrative de stat.

Daca in urma emiterii unui act necorespunzator legii al organului puterii de stat sau al organului de autoadministrare locala se incalca drepturile proprietarului sau ale altor persoane privind posedarea, folosirea sau administrarea bunurilor care le apartin, acest act este declarat nevalabil pe baza actiunii intentate de proprietar sau de persoana ale carei drepturi au fost incalcate.

Daunele aduse cetatenilor, organizatiilor si altor persoane drept consecinta a emiterii actelor mentionate urmeaza sa fie reparate in intregime pe seama mijloacelor pe care le are la dispozitie organul respectiv al puterii de stat sau al administratiei de stat. In cazul in care organele administratiei de stat nu dispun de asemenea mijloace, repararea daunelor se efectueaza pe seama bugetului republican.

Presedintele
Republicii Moldova

M.Snegur

22 ianuarie 1991
Nr. 459 - XII

-